

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1. ชื่อผลงาน การจัดนิทรรศการทางการแพทย์ เรื่อง มะเร็งเต้านม ปี พ.ศ.2550
2. ระยะเวลาที่ดำเนินการ พฤศจิกายน – ธันวาคม 2550
3. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานที่ได้ให้บริการให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์ในการรักษาพยาบาล การป้องกัน แก้ไข บำบัด พิษฟู และส่งเสริมสุขภาพให้กับประชาชนผู้มาใช้บริการทั่วไป สำหรับงานเวชนิทัศน์มีช่างภาพการแพทย์เป็นบุคลากร ซึ่งช่วยในการสนับสนุน การส่งเสริมสุขภาพ โดยการจัดทำสื่อทางการแพทย์ชนิดต่าง ๆ เพื่อทำการเผยแพร่ให้ความรู้ให้กับประชาชน เช่น การถ่ายภาพทางการแพทย์ ทั้งภาพนิ่งและวิดีโอ งานกราฟิกทางการแพทย์และนิทรรศการทางการแพทย์

3.1 ความหมายของนิทรรศการ

นิทรรศการ คือ การสื่อสารประเภทหนึ่งโดยใช้วิธีการแสดงงานให้ชมเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง อาทิเช่น การเผยแพร่ข่าวสาร การถ่ายทอดความรู้ หรือการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ซึ่งอาจมีการจัดแสดงภายในอาคาร (Indoor Exhibition) หรือภายนอกอาคาร (Outdoor Exhibition) อาจจะมีผู้บรรยายประกอบการชมหรือไม่ก็ได้ โดยมีวัตถุประสงค์ที่นำมาจัดแสดงจะประกอบด้วยวัตถุประสงค์ประเภท 2 มิติ และ 3 มิติ เช่น ของจริง สิ่งจำลอง รูปภาพ แผนภูมิ เป็นต้น ซึ่งในการนำเสนอจะต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่ายและใช้รูปแบบที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจต่อข้อมูล (Information) และนำไปสู่การบรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ของผู้จัดนิทรรศการนั้น ๆ

3.2 นิทรรศการทางการแพทย์

นิทรรศการทางการแพทย์ เป็นนิทรรศการที่มุ่งถ่ายทอดมวลดความรู้ต่าง ๆ ในทางการแพทย์และทางสาธารณสุข โดยนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการค้นพบวิทยาการใหม่ ๆ ทางการรักษา อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ทางการแพทย์ การเผยแพร่ความรู้ขั้นพื้นฐานต่อประชาชนในทุกระดับชั้น ตลอดจนการเสนองานวิจัยต่อกลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่อยู่ร่วมวงการหรือให้ความสนใจเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งอาจจะจัดแสดงในรูปของนิทรรศการถาวรที่มีอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาล สถาบันวิจัยและมหาวิทยาลัย เป็นต้น หรืออาจจะเป็นนิทรรศการชั่วคราวที่จัดขึ้นเฉพาะกาลตามแต่วัตถุประสงค์ของหน่วยงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ โดยนิทรรศการทางการแพทย์นี้จะมีลักษณะเฉพาะตัวในเรื่องของการให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ถูกต้อง อิงกับหลักฐานการตรวจสอบซึ่งผ่านการสรุปผลจากสถาบันหรือเจ้าหน้าที่ที่ให้ข้อมูลก่อนการเผยแพร่สู่ประชาชน ทั้งนี้เพราะองค์ความรู้ทางการแพทย์ล้วนมีอิทธิพล

ต่อความเชื่อและนำไปปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวันเป็นอย่างสูง ดังนั้นทุกขั้นตอนของการนำเสนอผ่าน
นิทรรศการ จึงจำเป็นต้องพิถีพิถันเกี่ยวกับการวางแผนการทำงาน ทั้งในเรื่องของความถูกต้องและยุทธวิธีใน
การสื่อความหมาย เพราะบางครั้งจะต้องปรับฐานการรับรู้ของผู้ชมให้เข้าสู่จุดคุณภาพที่เหมาะสมเนื่องจาก
ความแตกต่างหลากหลายของผู้ชม เช่น อายุ ระดับการศึกษา ระดับสติปัญญา ซึ่งก็คงขึ้นอยู่กับขีด
ความสามารถของคณะผู้จัดต่อการวิเคราะห์และวางแผนอย่างรัดกุมก่อนที่การจัดแสดงนิทรรศการจะก่อร่าง
เป็นรูปธรรม (อ้างใน ศราวุธ ขุนแสน. 2541:4)

ในเรื่องแบบแผนหรือระบบการทำงานของนิทรรศการทางการแพทย์ ก็จะใช้วิธีปฏิบัติเช่นเดียวกับ
หลักการจัดนิทรรศการทั่ว ๆ ไป โดยไม่ได้จำกัดรูปแบบทางด้านเทคนิคการแสดงผลออก กระทั่งขั้นตอนของ
การผลิตงาน เพียงแต่นำในเรืองความถูกต้องของข้อมูลเป็นสำคัญ แม้จะอยู่ในสภาพของสื่อจัดแสดงที่มี
ความแตกต่างกันออกไป ซึ่งก็คงขึ้นอยู่กับแนวความคิดในการออกแบบของคณะทำงานเช่นกันว่าสมควรจะ
ให้ออกมาในรูปแบบใด จึงจะเหมาะสมกับเรื่องราวที่ใช้จัดแสดงนั้น ๆ

จุดมุ่งหมายของการจัดนิทรรศการ

1. เพื่อเผยแพร่และเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ชม
2. เพื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ให้เกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ และ
พฤติกรรมบางอย่างของผู้ชม
3. รวบรวมสิ่งของหรือเนื้อหาที่กระจัดกระจายให้เป็นเอกภาพและนำเสนอสู่ความเข้าใจของผู้ชม
อย่างมีขั้นตอน
4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการให้ผู้ชมเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนิทรรศการ

มะเร็งเต้านม

มะเร็งเต้านมเป็นมะเร็งที่พบบ่อยในหญิงไทยเป็นที่สองรองจากมะเร็งปากมดลูกมักเกิดในหญิงอายุ
40 ปีขึ้นไป การรักษามะเร็งเต้านมได้ผลดีเมื่อรักษาในระยะแรกที่มีขนาดเล็กก่อนที่จะมีการแพร่กระจายไป
ต่อมน้ำเหลือง การตรวจกรองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง การตรวจพบและรักษามะเร็งเต้านมตั้งแต่ระยะ
เริ่มแรก จะมีโอกาสหายขาดได้

เนื้องอก และ มะเร็งต่างกันอย่างไร

เนื้องอก คือ การที่เนื้อเยื่อของเรามีการเจริญเติบโตผิดปกติ โดยมีการเพิ่มจำนวนมากขึ้น ขยาย
ขนาดขึ้น ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ เนื้องอกชนิดไม่ร้ายแรงและเนื้องอกชนิดร้ายแรง ที่เรา
เรียกว่า มะเร็ง โดยมะเร็งจะมีลักษณะพิเศษ คือความสามารถที่จะแพร่กระจายไปอวัยวะอื่น ๆ ได้ ซึ่งเนื้อง
อกชนิดไม่ร้ายแรงจะทำได้

โรคของเต้านมที่ไม่ใช่มะเร็ง

ซิสต์ และพังผืด คืออะไร

ซิสต์และพังผืด แปลมาจากภาษาอังกฤษคำว่า Fibrocystic disease เป็นกลุ่มโรคที่เกิดจากความผิดปกติในการเจริญเติบโตของเนื้อเยื่อของเต้านม สาเหตุที่ทำให้เกิดขึ้นยังไม่มีใครระบุได้ชัดเจน แต่มีความเชื่อน่าจะเป็นผลจากการตอบสนองของเนื้อเยื่อเต้านมต่อ ฮอร์โมนเพศหญิง (estrogen) มีมากผิดปกติทำให้เต้านมมีลักษณะแข็งเป็นไต และคลำได้ก้อนขอบเขตเรียบ และมีอาการเจ็บ ลักษณะพิเศษของความผิดปกตินี้คือก้อนที่เกิดขึ้นมีขนาดเปลี่ยนแปลงได้ง่าย เล็กใหญ่ เล็กใหญ่ ภายในเวลาเพียงไม่กี่วัน

ไฟโบรอะดีโนมา คืออะไร

ไฟโบรอะดีโนมา เป็นเนื้องอกของเต้านมที่มักพบในคนอายุน้อยเวลาตรวจเต้านมจะคลำได้ขอบเขตชัดเจน ก้อนมักเป็นรูปไข่และคลำได้ค่อนข้างแข็งเหมือนยางลบ ในเนื้องอกชนิดนี้มีข้อดีคือไม่เปลี่ยนแปลงไปเป็นมะเร็ง แต่สิ่งสำคัญคือต้องแน่ใจว่าเป็นก้อนเนื้องอกชนิดนี้ ซึ่งการวินิจฉัยทำได้โดย

1. ใช้เครื่อง Ultrasound ตรวจ ซึ่งจะพบลักษณะที่พอบอกได้น่าจะเป็นเนื้องอกชนิดนี้
2. ใช้เข็มเล็ก ๆ คูดหรือตัดเนื้อมาตรวจ ซึ่งค่อนข้างแน่นอนมากขึ้น
3. ผ่าตัดเอาก้อนออก ซึ่งเป็นวิธีค่อนข้างเจ็บตัว และเสียเงิน ในกรณีที่ไม่จำเป็น สมควรหลีกเลี่ยงข้อสำคัญคือ เมื่อพบความผิดปกติ ให้รีบพบแพทย์ และเมื่อแพทย์นัดตรวจซ้ำให้ไปตามนัด

สาเหตุของมะเร็งเต้านม

เชื่อกันว่าเกิดจากความผิดปกติทางด้านพันธุกรรม โดยมีเรื่องของฮอร์โมน (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง estrogen) อาหาร สารเคมี บุหรี่ สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมเป็นตัวเสริมให้เกิดง่ายขึ้น ดังนั้นการป้องกันมะเร็งเต้านมจึงกระทำได้ยาก เนื่องจากมีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง สิ่งที่ได้พิสูจน์แล้วว่าได้ผล ในการลดอัตราการตายจากมะเร็งเต้านมคือการพบมะเร็งเต้านมให้เร็วที่สุด และรักษาด้วยวิธีการที่ถูกต้อง

ใครคือผู้มีความเสี่ยงต่อมะเร็งเต้านม

ปัจจัยเสี่ยงที่ได้รับการยอมรับในปัจจุบัน คือ

1. ประวัติของการป่วยเป็นมะเร็งเต้านม ไม่ว่าจะป็นชนิดดุกกลาม หรือ ไม่ดุกกลาม
2. อายุ ถ้ามีอายุมากกว่า 50 ปี จะมีความเสี่ยงต่อมะเร็งสูงขึ้น
3. อายุที่เริ่มมีประจำเดือนครั้งแรก ถ้ามีก่อน 12 ปี จะมีความเสี่ยงสูงขึ้น
4. อายุที่มีบุตรคนแรก ถ้าหลังอายุ 30 ปี จะมีความเสี่ยงสูงขึ้น
5. ประวัติญาติพี่น้องสายตรง (แม่, พี่, น้อง, ลูก) ป่วยเป็นโรคมะเร็งเต้านม
6. ประวัติเคยผ่าตัดเต้านมแล้วพบความผิดปกติ ชนิดที่เพิ่มความเสี่ยงต่อมะเร็งเต้านม
7. เชื้อชาติ เช่น คนผิวขาวมีโอกาสเกิดมะเร็งเต้านมมากกว่าคนผิวดำ
8. อายุที่หมดประจำเดือน ยิ่งหมดช้ายิ่งมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น

9. คนที่มีเนื้อเต้านมหนาแน่น มีความเสี่ยงสูงกว่าคนที่เต้านมมีเนื้อน้อย

10. คนที่รับประทานอาหารที่มีไขมันสูง ดื่มสุรา ได้รับรังสี หรือสารพิษ ก็มีความเสี่ยงต่อมะเร็งเต้านมสูงขึ้น

ปัจจัยเหล่านี้มีโอกาสดเกิดมะเร็งเต้านมสูงขึ้น แต่ไม่ได้หมายความว่าจำเป็นต้องเป็นมะเร็งและคนที่ไม่มีปัจจัยเสี่ยงก็พบว่าเป็นมะเร็งเต้านมได้

จะทราบได้อย่างไรว่าป่วยเป็นมะเร็งเต้านม

แพทย์จะสามารถบอกว่าคุณป่วยรายใดป่วยเป็นมะเร็งเต้านมโดยการใช้ หลายวิธีร่วมกัน คือ

1. การซักประวัติ
2. การตรวจร่างกาย พบความผิดปกติ
3. การตรวจวินิจฉัยทางรังสี (mammogram, ultrasound, magnetic resonance imaging) พบความผิดปกติ
4. การนำเนื้อไปตรวจหาเซลล์มะเร็ง (โดยการเจาะดูด, ใช้เข็มตัดเนื้อ, ผ่าตัด) โดยตัดที่บอกได้แน่นอนที่สุด คือ การนำเนื้อไปตรวจ

การตรวจที่ดีที่สุด คือ ตรวจด้วยตัวเอง โดยอาจทำขณะอาบน้ำหรือก่อนนอนโดยยกแขนข้างเดียวกับเต้านมที่ต้องการตรวจขึ้น เอามือไว้หลังท้ายทอยใช้มือฝั่งตรงข้าม โดยใช้ฝ่ามือค่อย ๆ คลึงเบา ๆ ไปให้รอบเต้านม ไม่ใช่บีบเต้านม สังเกตหน้ากระจกว่า เต้านม 2 ข้างยังเท่ากันดีหรือเปล่า เมื่ออายุประมาณ 35 ปี ควรไปพบแพทย์เพื่อตรวจร่างกาย รวมทั้งทำการเอกซเรย์เต้านม (mammography) ปีละครั้ง ไปเรื่อย ๆ ทุกปี

การรักษา มะเร็งเต้านม

เป็นการรักษาผสมผสานกันระหว่างการผ่าตัด การฉายรังสี การให้ยาฮอร์โมนและการให้ยาเคมีบำบัด การรักษาที่ถูกต้องจะช่วยให้คุณมีอายุยืนยาวและมีระยะปลอดโรคนาน แพทย์ผู้รักษาจำเป็นต้องเลือกวิธีการและลำดับการรักษาให้เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละคนเพื่อให้ได้ผลการรักษาที่ดีที่สุด โดยมีภาวะแทรกซ้อนและผลข้างเคียงจากการรักษาไม่มาก มีความพิการน้อยและนอกจากนี้ควรคำนึงถึงความสวยงามด้วย

การป้องกัน มะเร็งเต้านม

- เลี่ยงสูบบุหรี่ด้วยตนเอง
- ออกกำลังกายสม่ำเสมอ ลดน้ำหนัก
- ผ่าตัดรังไข่ออกทั้งสองข้างก่อนหมดประจำเดือน

การตรวจเอกซเรย์เต้านม หรือ แมมโมแกรม (Mammogram)

เป็นการตรวจเต้านมโดยใช้รังสีปริมาณน้อย แต่มีความคมชัดสูง การตรวจด้วยวิธีนี้สามารถทำให้การวินิจฉัยมะเร็งเต้านมได้เร็วกว่าการคลำถึง 2 ปี ได้มีการแนะนำให้ประชาชนผู้หญิงอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปให้ตรวจเป็นประจำทุกปี

การเตรียมตัวก่อนการตรวจ mammogram

ก่อนการตรวจ ท่านควรได้ปรึกษากับแพทย์ของท่านเกี่ยวกับปัญหาของเต้านม ประวัติครอบครัว ประวัติส่วนบุคคลรวมทั้งประวัติการใช้ฮอร์โมน ไม่ควรนัดตรวจเต้านมก่อนมีประจำเดือน เนื่องจากช่วงนั้นเต้านมจะคัดและเจ็บ ควรจะตรวจหลังจากหมดประจำเดือนไปแล้วหนึ่งสัปดาห์ และควรแจ้งแพทย์หากท่านสงสัยว่าจะตั้งครรภ์ สำหรับคำแนะนำทั่วไป มีดังนี้

- ไม่ควรใช้น้ำหอมหรือใช้แป้งทาบริเวณรักแร้และเต้านมวันที่จะตรวจ เนื่องจากจะทำให้รบกวนการตรวจ
- ควรจะนำฟิล์มเก่าไปด้วยทุกครั้ง
- ควรจะแจ้งอาการที่เกิดกับเต้านมให้แพทย์ทราบ
- ให้ฟังผลกับแพทย์ของท่านเท่านั้น

เครื่องมือมีรูปร่างอย่างไร และขั้นตอนในการตรวจ

เครื่อง Mammogram เป็นเครื่อง X-Ray ที่ใช้ตรวจเต้านมซึ่งต้องประกอบด้วยเครื่องที่ทำให้เกิดรังสีและส่วนที่ใช้บีบและตรวจเต้านม เมื่อให้รังสีแก่เต้านม รังสีบางส่วนจะถูกดูดซึมโดยเนื้อเยื่อเต้านม บางส่วนก็ผ่านไปยังฟิล์มให้เกิดภาพขึ้นมาระหว่างการตรวจจะต้องมีการบีบเต้านมเนื่องจาก

- ทำให้เต้านมแบนราบเพื่อที่จะตรวจเต้านมได้ทุกส่วน
- ไม่มีการรบกวนจากเนื้อเยื่อที่หนา
- ใช้รังสีในการตรวจน้อย
- เพื่อไม่ให้เต้านมเคลื่อนไหวซึ่งจะทำให้เกิดภาพที่ไม่ชัดเจน การตรวจมักจะตรวจในแนวนอนล่างและแนวซ้ายขวาระหว่างการตรวจไม่เกิดอาการเจ็บปวดนอกจากจะรู้สึกเต้านมถูกบีบ

4. สรุปสาระสำคัญของเรื่องและขั้นตอนการดำเนินการ

ผู้ขอรับการประเมิน นายพิษณุวิศว์ ไวยาณิชการ ช่างภาพการแพทย์ 5 ฝ่ายวิชาการ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ ดำเนินการจัดนิทรรศการทางการแพทย์เรื่อง “มะเร็งเต้านม” ปี พ.ศ.2550 เพื่อนำไปเผยแพร่ความรู้แก่ผู้มาใช้บริการของโรงพยาบาลและประชาชนทั่วไป

ขั้นตอนการทำงานของช่างภาพการแพทย์ในการจัดนิทรรศการ

1. รับใบงานขอจัดทำสื่อเวชนิต์สน์ ในการจัดทำโปสเตอร์เรื่อง มะเร็งเต้านม จากกลุ่มงานรังสีวิทยา เพื่อนำไปจัดนิทรรศการทางการแพทย์
2. ดำเนินการ รวบรวมข้อมูล เนื้อหาในการจัดทำโปสเตอร์ โดยการประสานงานกับผู้ส่งงาน
3. ออกแบบ จัดทำโปสเตอร์ พร้อมทั้งภาพประกอบให้สวยงาม ถูกต้อง และน่าสนใจ
4. ออกแบบ จัดทำแผ่นพับ เพื่อแจกแก่ผู้ชมนิทรรศการและประชาชนทั่วไป
5. นำโปสเตอร์ไปติดตั้งกับบอร์ดนิทรรศการ ณ สถานที่ที่จัดเตรียมไว้แล้ว บริเวณ ชั้น B อาคาร 72 พรรษา มหาราชินี

5. ผู้ร่วมดำเนินการ ไม่มี

6. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ

ผู้ขอรับการประเมิน นายพิษณุวิศว์ ไวยาณิชการ ช่างภาพการแพทย์ 5 งานเวชนิต์สน์ ฝ่ายวิชาการ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ ดำเนินการจัดนิทรรศการทางการแพทย์ เรื่อง มะเร็งเต้านม เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของการเกิดโรคมะเร็งเต้านม การป้องกันและการรักษา การดูแลตัวเอง โดยมีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ขอรับการประเมินรับใบงานขอจัดทำสื่อเวชนิต์สน์ในการจัดทำโปสเตอร์ เรื่อง มะเร็งเต้านม จากกลุ่มงานรังสีวิทยา เพื่อนำไปจัดนิทรรศการทางการแพทย์ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกรุงเทพมหานคร ในการให้โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์เป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
2. ดำเนินการรวบรวมข้อมูล เนื้อหา ในการจัดทำโปสเตอร์ โดยการประสานงานกับผู้ส่งงาน ซึ่งผู้ส่งงานได้ทำข้อมูล เนื้อหาด้านวิชาการพร้อมทั้งภาพประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับมะเร็งเต้านม มาปรับแต่งให้เนื้อหาให้กระชับ อ่านเข้าใจง่าย ไม่เป็นเนื้อหาทางวิชาการมากเกินไป
3. ผู้ขอรับการประเมินดำเนินการออกแบบโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟฟิก (โปรแกรม Adobe Illustrator และ Adobe Photoshop CS2 ผสมผสานกัน)

การออกแบบเป็นลักษณะทางด้านนิเทศศิลป์ สามารถนำมาดัดแปลง และประยุกต์ใช้ในการออกแบบ และวางแผนในการจัดนิทรรศการได้ และยังมีส่วนช่วยเป็นอย่างมากในการที่จะออกแบบ สื่อในทางที่จะสร้างภาพพจน์เชิงชุมชนในแง่ของการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนถึงรูปแบบของสัญลักษณ์ อักษรที่ใช้ การควมรณะของสี รวมไปถึงการออกแบบ และจัดทำแต่งตั้งแสดง ป้ายอำนวยความสะดวก การออกแบบแผ่นโฆษณาประชาสัมพันธ์ สูจิบัตร ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าวัตถุที่นำมาจัดแสดง

4. ออกแบบ จัดทำแผ่นพับเพื่อแจกแก่ผู้ชมนิทรรศการและประชาชนทั่วไป ใช้เนื้อหาเดียวกันกับโปสเตอร์ นิทรรศการ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟฟิก (Adobe Illustrator และ Adobe Photoshop CS2)

5. วางแผนออกแบบ ตกแต่งสถานที่บริเวณที่จะจัดนิทรรศการ นำโปสเตอร์ที่ออกแบบเสร็จเรียบร้อยแล้ว ตรวจสอบความถูกต้อง ทั้งคำผิด ภาพประกอบ และองค์ประกอบศิลป์ ความสวยงามน่าสนใจ โดยการตรวจสอบที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ ส่วนหนึ่งและปริ้นต์ภาพขนาด A4 มาให้ผู้จัดงานตรวจสอบ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

หลังจากตรวจสอบและแก้ไขจนสมบูรณ์แล้ว จึงปริ้นต์งานออกมาเป็นรูปแบบโปสเตอร์ ขนาด 60x90 cm ผนึกโปสเตอร์กับแผ่นฟิวเจอร์บอร์ด แล้วนำไปติดตั้งที่บอร์ด ซึ่งได้จัดเตรียมเอาไว้แล้ว ณ บริเวณ ชั้น B อาคาร 72 พรรษา มหาราชินี โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ โดยก่อนหน้านี้ ได้มีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ให้กับเจ้าหน้าที่และประชาชนทั่วไป ในรูปแบบโปสเตอร์ดีนลิฟท์ และภายในอาคารตามหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเชิญชวนให้มาชมนิทรรศการ

7. ผลสำเร็จของงาน

จากการที่ผู้ขอประเมินได้ดำเนินการจัดนิทรรศการทางการแพทย์เรื่อง มะเร็งเต้านม ปี พ.ศ.2550 จัดที่ บริเวณ ชั้น B อาคาร 72 พรรษา มหาราชินี โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ ได้รับความสนใจจากผู้ป่วย ญาติผู้ป่วย และประชาชนทั่วไป เนื่องจากเนื้อหา และรูปแบบการนำเสนอในการจัดที่บอร์ดนิทรรศการ ซึ่งมี จำนวน 10 หน้าบอร์ด สามารถเพิ่มพูนความรู้แก่ผู้ชมรวบรวมความคิดที่เป็นนามธรรม นำไปสู่ความคิดที่เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

สรุปผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดบอร์ดนิทรรศการเรื่อง “มะเร็งเต้านม” ของโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์

1. รูปแบบการจัดนิทรรศการมีความเหมาะสม
ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80 ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 20
2. ได้รับความรู้จากการชมนิทรรศการ
ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70 ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 30
3. โปสเตอร์นิทรรศการ องค์ประกอบภาพ อักษรสวยงามดึงดูดความสนใจ
ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90 ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 10
4. ความต้องการในประเภทสื่อ

วิดิทัศน์ ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60 ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 30
และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 10

โปสเตอร์ ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70 ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 30

แผ่นพับ ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80 ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 20

8. การนำไปใช้ประโยชน์

1. ผู้มาใช้บริการของโรงพยาบาล ญาติผู้ป่วย และประชาชนทั่วไป ได้ชมนิทรรศการ “มะเร็งเต้านม” เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสนใจ ได้อย่างมีสมาธิ บางครั้งผู้ชมอาจมีความคิดสับสนในใจหลาย ๆ สิ่งพร้อมกันในเวลาเดียวกัน แต่การจัดนิทรรศการจะช่วยให้ผู้ชมเกิดสมาธิ นิทรรศการสามารถดึงความสนใจเฉพาะเรื่องได้เป็นอย่างดี
2. สามารถที่จะจัดแสดงเค้าโครงเรื่อง อันเป็นพื้นฐานของความคิดได้ เพราะการจัดนิทรรศการช่วยให้มองเห็นภาพและเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น
3. รวบรวมความคิดที่เป็นนามธรรมไปสู่ความคิดที่เป็นรูปธรรม
4. โปสเตอร์นิทรรศการและแผ่นพับเรื่อง “มะเร็งเต้านม” สามารถนำไปสำเนาเผยแพร่ได้อีกหลาย ๆ จุด โดยไม่จำกัดจำนวน

9. ความยุ่งยาก ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการ

1. มีเวลาจัดเตรียมไม่เพียงพอ
2. ไม่มีงบประมาณเพียงพอ
3. ผู้ออกแบบ บางครั้งไม่ทราบวัตถุประสงค์ของเจ้าของงาน และเจ้าของงานไม่ทราบแนวความคิดของผู้ออกแบบ ขาดการประสานงานและการสื่อสารที่ดี จึงทำให้เสียผลประโยชน์อย่างมาก
4. ความบกพร่องบางประการทางเทคนิค เช่น คำอธิบายไม่ชัดเจน แสงสว่างไม่เพียงพอ หรือใช้ไฟเน้นผิดตำแหน่งที่ควรจะเน้น เป็นต้น

10. ข้อเสนอแนะ

1. กรุงเทพมหานครควรเพิ่มหลักสูตรการฝึกอบรมหลักการจัดการนิทรรศการให้กับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรมีการรณรงค์ให้มีการจัดการนิทรรศการทางการแพทย์มากขึ้น เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการส่งเสริมสุขภาพ ไม่แต่เฉพาะที่จัดในโรงพยาบาล หรือ ศูนย์อนามัยเท่านั้น
3. เมื่อจัดการนิทรรศการทุกครั้ง ควรมีการประชาสัมพันธ์ในสื่อต่าง ๆ ให้มาก เพื่อชักนำหรือกระตุ้นให้ประชาชนมาชมนิทรรศการ

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ
.....
(นายพิษณุวิศว์ ไหวพานิชกร)
ผู้ขอรับการประเมิน
22 ก. ย. 2551

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ
.....
(นางสาวกนิษฐา ชิมะบุตร)
นายแพทย์ 8 วช. (ด้านกุมารเวชกรรม)
ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
22 ก. ย. 2551

ลงชื่อ
.....
(นายสุรินทร์ กู้เจริญประสิทธิ์)
ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์
22 ก. ย. 2551

ข้อเสนอ แนวคิด วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
ของ นายพิษณุวิศว์ ไวยาณิชการ

เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ช่างภาพการแพทย์ 6ว

ตำแหน่งเลขที่ รพจ. 101 ฝ่ายวิชาการ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ สำนักงานแพทย์

เรื่อง การประเมินการใช้สื่อนิทรรศการทางการแพทย์

หลักการและเหตุผล

จากอดีตถึงปัจจุบัน สื่อได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของคนเราเป็นอย่างมากแทบจะทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นสื่อเพื่อความบันเทิง สื่อเพื่อการศึกษา การเรียนการสอน ตลอดจนสื่อเพื่อทางการแพทย์และสาธารณสุข ซึ่งถือได้ว่าเป็นสื่อที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของคนโดยตรง ในอดีตบุคลากรที่เป็นผู้ผลิตสื่อด้านนี้ มักจะมาจากบุคลากรสายโสตทัศนูปกรณ์ สายศิลปะ มาร่วมกันผลิตสื่อในทางการแพทย์สำหรับนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน และการวินิจฉัยโรคต่าง ๆ ตลอดจนงานด้านเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่กลุ่มดังกล่าวก็สามารถที่จะผลิตงานได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น ไม่อาจตอบสนองได้ทุกด้าน ซึ่งงานทางการแพทย์จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่มีความถูกต้องและแม่นยำ พร้อมทั้งจะนำไปอ้างอิงในการเรียนการสอนได้ โดยที่ข้อมูลไม่มีการคลาดเคลื่อนในการถ่ายทอดออกไป (อ้างอิงใน <http://www.audiovisual.th, 2551>)

ดังนั้นการผลิตสื่อต่าง ๆ ทางทางการแพทย์ จึงจำเป็นไม่น้อยที่จะต้องอาศัยบุคลากรด้านช่างภาพการแพทย์ ซึ่งจะมีความสำคัญในการวางแผน ผลิตและจัดทำสื่อเพื่อนำไปเผยแพร่ความรู้ทางการแพทย์และสาธารณสุข เช่น สื่อด้านการถ่ายภาพ ที่ใช้ภาพนิ่งและวิดีโอ งานกราฟิก และการจัดนิทรรศการทางการแพทย์ เป็นต้น

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านสื่อต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว บุคลากรด้านช่างภาพการแพทย์จำเป็นต้องพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะให้เพื่อเท่าทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป เพื่อตอบสนองต่อการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงาน สถาบัน และองค์กร ขณะเดียวกันในแต่ละหน่วยงานได้มีการคิดค้นและพัฒนาสื่ออยู่ตลอดเวลา ทั้งในด้านเทคนิค วิธีการผลิตสื่อ ซึ่งการประเมินการใช้สื่อนิทรรศการทางการแพทย์ ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะเป็นประโยชน์อย่างสูงต่อการพัฒนาสื่อทางด้านการแพทย์ของสถาบันหรือองค์กร

วัตถุประสงค์

การประเมินการใช้สื่อนิทรรศการทางการแพทย์เพื่อวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1. ประเมินรูปแบบ และความเหมาะสมของการจัดนิทรรศการ
2. ประเมินเนื้อหาของนิทรรศการ เมื่อชมหรืออ่านแล้ว
3. ประเมินโปสเตอร์นิทรรศการ องค์ประกอบภาพและอักษร มีความสวยงาม ดึงดูดความสนใจ
4. ประเมินความต้องการในประเภทของสื่อชนิดอื่น ที่นำมาประกอบในนิทรรศการ เช่น
  - วิดิทัศน์
  - แผ่นพับ

เป้าหมาย

1. ผู้มาใช้บริการของโรงพยาบาล ญาติผู้ป่วย หรือประชาชนทั่วไป
2. นำผลการประเมินการจัดนิทรรศการทางการแพทย์เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุงในครั้งต่อไป

กรอบการวิเคราะห์ แนวคิด ข้อเสนอ

ศราวุธ ขุนแสน (2541:26) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่มีความสำคัญอย่างยิ่งย่อนไปกว่าแผนงานอื่น ๆ เพราะจะเป็นตัวบ่งชี้ว่า นิทรรศการนี้มีความสำคัญหรือไม่ อย่างไร โดยอาจจัดทำขึ้นในระหว่างที่มีการจัดแสดงนิทรรศการในรูปของแบบสอบถาม ภายหลังจากที่ผู้ชมได้รับชมงานเสร็จสิ้นลง เพื่อขอรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ทศนะและความรู้ ความเข้าใจที่ผู้ชมได้จากการชมนิทรรศการ ซึ่งคณะทำงานจะต้องนำข้อมูลนี้ไปประเมินผล เพื่อหาบทสรุปของการดำเนินงานที่ผ่านมาทั้งหมด ว่าคุ้มค่าหรือไม่กับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย สามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์หลักอันเป็นเจตจำนงในเบื้องต้นได้ดีเพียงใด อีกทั้งยังเป็นแนวทางสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนระบบการทำงาน หากผลการประเมินออกมาในแง่ลบ ซึ่งการรับฟังความคิดเห็นนี้ถือว่าเป็นหลักปฏิบัติที่ยึดมั่นในการทำงานของทุก ๆ องค์กร เพราะจะมีส่วนช่วยให้รากฐานการทำงานนั้นเข้มแข็ง และมีพัฒนาการไปในทิศทางที่ดีขึ้นในอนาคต

แนวคิดเกี่ยวกับนิทรรศการ

เปรี๊ยะ กุมุท (2528:94) กล่าวว่า นิทรรศการส่วนใหญ่จะขาดการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมในด้านให้ความรู้แก่ผู้มาชมเสียมิได้ กิจกรรมเสริมความรู้อาจกระทำขึ้นในรูปของการพูดถึงสิ่งซึ่งนำมาแสดง หรือในรูปแบบเกตาถือหรือหนังสือแนะนำ นอกจากนี้ อาจจัดกิจกรรมที่สัมพันธ์กับการแสดงโดยใช้วิธีฉายวิดิทัศน์ ปาฐกถาและอื่น ๆ

แนวโน้มใหม่ของนิทรรศการเวลานี้ก็คือ ได้มีการใช้การสาธิตเพิ่มขึ้น การใช้การสาธิตนี้ไม่ใช่มาเสริมสื่อที่แสดงไว้ในนิทรรศการ แต่ใช้แทนที่สื่อเหล่านั้นเลยทีเดียว มีนิทรรศการเช่นที่ว่านี้บางแห่งตลอดเวลาที่มีนิทรรศการได้มีการสาธิตต่อเนื่องกัน

บางนิทรรศการใช้วิธีเสริมความรู้ด้วยการพิมพ์แผ่นพับ สื่อบัตร แสดงผลงานต่าง ๆ ที่จัดแสดงอยู่ในนิทรรศการ สามารถนำกลับไปอ่านที่บ้านได้

บางนิทรรศการจัดปาฐกถาวันละครั้ง สัปดาห์ละครั้ง ตลอดงานในการปาฐกถา อาจมีการแสดงประกอบด้วย เช่น การแสดงดนตรี หรือการฉายวิดีโอ หรือสไลด์ เป็นเรื่อง ๆ เพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้ชม

สื่อซึ่งนับว่าเป็นตัวเสริมนิทรรศการที่สำคัญในบรรดากิจกรรมที่กล่าวมาแล้วก็คือ หนังสือคู่มือแนะนำ และ แคตตาล็อก เพราะส่วนมากจะใช้สื่อทั้งสองนี้เสริมนิทรรศการให้มีความสมบูรณ์ เพราะสามารถบรรจุบางสิ่งบางอย่างที่ไม่อาจมาปรับเข้ากับนิทรรศการใด คู่มือหรือแคตตาล็อกนั้น เมื่อผู้ชมนำติดตัวกลับบ้าน มันจะช่วยให้เขารำลึกถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ไปชมมาได้ดียิ่งขึ้น เหตุนี้เอง ผู้จัดนิทรรศการบางกลุ่มจึงพยายามทำหนังสือคู่มือ ด้วยความประณีต ละเอียดยลเยือก หนังสือแบบนี้ บางทีทำเป็นสูจิบัตรเล็ก ๆ มิใช่ก็หน้า ไปจนกระทั่งเป็นเล่มหนาหลายร้อยหน้า การทำหนังสือประเภทสูจิบัตร จะต้องวางแผนในด้านวิธีการเขียน และรูปแบบที่คงเส้นคงวา ตลอดจนสอดคล้องกับนิทรรศการที่แสดงอยู่

ไม่ว่าจะเป็นปาฐกถา การฉายวิดีโอ การอภิปรายเป็นกลุ่ม และกิจกรรมเพื่อการศึกษาทำนองนี้ ชนิดใดก็ตาม ล้วนเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้นิทรรศการมีผลสมบูรณ์ด้วยกันทั้งสิ้น กิจกรรมนี้ไม่ว่าจะจัดอยู่ในนิทรรศการหรือไกลกับนิทรรศการ ย่อมมีส่วนช่วยดึงความสนใจ ความเอาใจใส่ และดึงดูดให้มีผู้มาชมนิทรรศการเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอ

1. พัฒนาการจัดนิทรรศการให้มีความหลากหลาย เพื่อเป็นสิ่งแรงจูงใจให้ผู้ชมได้เข้ามามีส่วนร่วมในนิทรรศการ และได้รับความรู้ความเพลิดเพลิน เช่น มีการแสดงปาฐกถา เกมส์ เป็นต้น
2. จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการประเมินสื่อนิทรรศการทางการแพทย์ เพื่อนำแบบประเมินมาปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป
3. จัดหาสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดนิทรรศการทางการแพทย์ ซึ่งอาจไม่ใช่เฉพาะแต่ในโรงพยาบาลหรือศูนย์อนามัยเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. พัฒนารูปแบบการจัดนิทรรศการให้ผู้ชมมีความสนใจขึ้น ทั้งทางด้านสาระ ความรู้ ความบันเทิง
2. สามารถนำผลการประเมินผลของนิทรรศการมาพัฒนาและปรับปรุงในครั้งต่อไป
3. เป็นงานตามแผนพัฒนางานและสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จำนวนผู้ชมนิทรรศการได้รับความพึงพอใจมากขึ้น
2. ผู้ชมนิทรรศการได้รับความรู้จากการชมนิทรรศการมากขึ้น

(ลงชื่อ) .....

(นายพิษณุ ใจส์ ไวพานิชกร)

ผู้ขอรับการประเมิน

วันที่ 22 ก.ย. 2551 .....